

Besluit van het College van Bestuur naar aanleiding van het advies van de Adviescommissie Mensenrechten

31 oktober 2025

Vorig jaar heeft de UM een mensenrechtentoetsingskader ontwikkeld om te beoordelen of er serieuze aanwijzingen zijn dat partners waarmee wij een strategisch institutioneel partnerschap hebben of aangaan, bijdragen aan internationale misdrijven en/of ernstige mensenrechtenschendingen. Het kader, dat in maart 2025 vastgesteld is, is ontwikkeld in nauwe samenwerking met de UM-gemeenschap, de decanen van de faculteiten en de Universiteitsraad.

De Adviescommissie Mensenrechten voert een beoordeling uit bij institutionele strategische partnerschappen (ISP's). Het UM mensenrechtentoetsingskader definieert een institutioneel strategisch partnerschap als: "een partnerschap waarmee het College van Bestuur of het Faculteitsbestuur heeft ingestemd, waarbij het partnerschap verder gaat dan individuele samenwerkingsactiviteiten tussen academici, vaak met inbegrip van strategische doelstellingen van de universiteit en/of faculteit en dat is geformaliseerd door middel van een contract dat wordt ondertekend door het College van Bestuur of het Faculteitsbestuur". ISP's kunnen bestaan uit geformaliseerde UM-brede deelname aan academische netwerken, partnerschappen tussen faculteiten, commerciële partnerschappen en partnerschappen voor de uitwisseling van studenten en personeel.

Het mensenrechtentoetsingskader geeft aan dat *individuele* academische samenwerkingen niet geëvalueerd hoeven te worden. Voorbeelden hiervan zijn één-op-één gezamenlijke onderzoeksprojecten (al dan niet binnen extern medegefinancierde consortia), gezamenlijke publicaties, individuele gastcolleges en individuele consultancy-activiteiten". Het besluit om deze individuele academische samenwerkingen niet in dit kader te toetsen is gezamenlijk genomen na nauw overleg met de UM-gemeenschap om de academische vrijheid als fundamentele waarde van de universiteit te waarborgen. De UM streeft naar een evenwicht tussen het belang van academische samenwerking (en de voordelen die dit kan opleveren voor de wetenschap en de wetenschapsdiplomatie) en academische vrijheid enerzijds en de naleving van mensenrechtenoverwegingen anderzijds.

Op 1 april 2025 hebben we een Adviescommissie Mensenrechten opgericht. De commissie is gevraagd om:

- Te beoordelen of het aannemelijk is dat er internationale misdrijven en/of ernstige mensenrechtenschendingen plaatsvinden in een land waar de UM één of meerdere ISP's heeft;
- Indien het aannemelijk is dat er in een land door statelijke of niet-statelijke actoren ernstige internationale misdrijven en/of ernstige mensenrechtenschendingen worden begaan: te evalueren of er serieuze aanwijzingen zijn dat onze ISP's in dit land direct of indirect bijdragen aan internationale misdrijven en/of ernstige mensenrechtenschendingen; en
- Een advies te formuleren over onze ISP's in drie pilotlanden.

De commissie is gestart met de landen Israël en Soedan. De keuze voor Israël en Soedan als de eerste focuslanden in de pilotfase is gebaseerd op het feit dat de mensenrechtensituaties in deze landen als zorgwekkend worden aangemerkt in de *Today's Armed Conflicts Index* van de Geneva Academy, en op het feit dat UM er een ISP heeft.

In afwachting van het beoordelingsproces van de Adviescommissie Mensenrechten heeft de UM al in het voorjaar van 2024 reeds [besloten](#) om de bestaande ISP's met instellingen in Israël te bevrozen en geen nieuwe ISP's met Israëlische partners aan te gaan. De UM heeft geen ISP in Palestina.

UM Institutionele strategische partnerschappen

In Israël heeft de UM één institutioneel strategisch partnerschap:

1. The Hebrew University of Jerusalem (HUJI)

Dit partnerschap, dat van start ging in 2017, betreft een studentenuitwisseling tussen de UM Faculty of Psychology and Neuroscience (FPN) en de HUJI Department of Psychology.

In Soedan heeft de UM één institutioneel strategisch partnerschap:

1. Ahfad University for Women (AUW)

Dit partnerschap is gebaseerd op langdurige banden tussen medewerkers van de UM en de UAW sinds de jaren tachtig. Het betreft een samenwerking tussen de UM Faculty of Health, Medicine and Life Sciences (FHML) en de Ahfad University for Women (en andere universiteiten) in het kader van een gezamenlijke opleiding, de Master Global Health. Binnen deze samenwerking wordt er gezamenlijk onderwijs gegeven door docenten van de UM en de UAW en vindt er een studentenuitwisseling plaats tussen de negen partners van de Master Global Health. De studentenuitwisseling met AUW ligt momenteel stil omdat de campus van AUW in Khartoum verlaten is en veilig reizen naar Soedan niet mogelijk is. Het gezamenlijke onderwijs- en onderzoekswerk gaat door.

In de zomer van 2025 heeft de commissie haar advies opgesteld en – in overeenstemming met het toetsingskader – is het conceptadvies van de commissie gedeeld met de betreffende partnerinstellingen, zodat onze partners de gelegenheid hebben gekregen om te reageren en hun zienswijze te delen.

Advies van de Adviescommissie Mensenrechten over Israël en Soedan

Eind oktober 2025 heeft de commissie haar advies aan het College van Bestuur uitgebracht. De commissie adviseert het volgende:

ISRAËL

Hebrew University of Jerusalem (HUJI)

Het advies van de commissie is om:

1. De huidige institutionele strategische partnerschap met de Hebrew University of Jerusalem op te schorten.
De commissie erkent dat de universiteit enkele positieve maatregelen heeft genomen om de mensenrechten te beschermen en dat HUJI momenteel onder zeer moeilijke omstandigheden opereert. Desondanks concludeert zij dat HUJI als instelling momenteel indirect betrokken is bij ernstige schendingen van de mensenrechten, oorlogsmisdaden en/of internationale misdaden die worden begaan door de Israëlische regering. De commissie komt tot dit oordeel vanwege HUJI's betrokkenheid bij de Israëlische strijdkrachten (IDF), vanwege haar archeologisch project op de Westelijke Jordaanoever en vanwege de presentatie van een eenzijdig narratief dat de internationale misdaden van de Israëlische regering ondersteunt.

2. HUJI te informeren dat de huidige uitwisseling wordt opgeschort en de adviesrapporten van de commissie (nl. het landenrapport in fase 1, en het partner rapport voor fase 2) met het bestuur van HUJI te delen.
3. HUJI te informeren dat de UM zou overwegen om de samenwerking te herstarten wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan:

HUJI:

- a. Beëindigt alle archeologische projecten op de Westelijke Jordaanoever;
- b. Beëindigt alle samenwerking met het Israëlijs leger (IDF), zolang het IDF ernstige mensenrechtenschendingen, oorlogsmisdaden en/of internationale misdaden begaat;
- c. Beëindigt de verlening van financiële steun en kredietvermindering die HUJI momenteel aanbiedt als een speciale ondersteuning aan reservisten die ook student zijn, zolang het IDF ernstige schendingen van de mensenrechten, oorlogsmisdaden en/of internationale misdaden begaat; en
- d. Distantieert zich publiekelijk van de misdaden die door de Israëlijs regering worden begaan in Gaza, de Westelijke Jordaanoever en Oost-Jeruzalem.

Dit advies kan worden heroverwogen:

- a. Op verzoek van het College van Bestuur of de Decaan (er is een 'bepaleider');
 - b. Met het oog op een toekomstig institutioneel strategisch partnerschap (er is een concreet doel);
 - c. Wanneer de situatie in Israël/Palestina fundamenteel is verbeterd of als er concreet bewijs is dat HUJI stappen heeft ondernomen conform onze verwachtingen (er is een concrete verandering in de situatie).
4. Publiceer de fase 1 en fase 2 rapporten zodat alle UM-medewerkers en studenten die samenwerking met HUJI overwegen op de hoogte worden gesteld van de adviesrapporten van de commissie.
 5. Overweeg opschorting van uitgaande studentenmobiliteit naar HUJI, terwijl we onze deur wel blijven openstellen voor *inkomende studenten* als onderdeel van deze studentenuitwisseling. Dit zou HUJI-studenten in staat stellen om in aanraking te komen met alternatieve narratieven en onderwijs aan de UM, en zou een signaal zijn dat alle studenten welkom zijn en dat we hen niet verantwoordelijk houden voor de misdaden van hun regering en/of universiteit.

SOEDAN

Ahfad University for Women (AUW)

Het advies van de commissie luidt als volgt:

- Continueer de samenwerking met Ahfad University for Women aangezien UAW duidelijk niet betrokken is bij activiteiten die aanleiding geven tot zorgen in het kader van het UM-mensenrechtenkader. AUW staf zet zich niet alleen in om het onderwijs draaiende te houden onder de zwaarste omstandigheden, maar komt ook actief op voor daadwerkelijke en potentiële slachtoffers en moet worden beschouwd als een positieve kracht in dit conflict.
- Highlight het werk van Ahfad University for Women als een rolmodel en communiceer publiekelijk dat AUW een gewenste partner is om mee samen te werken.
- Steun het werk van Ahfad University for Women in het kader van het Global Health Consortium, bijvoorbeeld door:

- Het aanbieden van beurzen voor mobiliteit, toegang tot apparatuur of mogelijkheden voor UAW-medewerkers om aan de UM te werken terwijl ze uit eigen land zijn ontheemd;
 - UAW-studenten die naar Maastricht kunnen komen deze mogelijkheid ook te bieden, ook al is de uitwisseling momenteel opgeschort (wederkerige uitwisseling is niet nodig); en
 - Een veilige haven aan te bieden aan degenen die getroffen zijn door het geweld in Soedan.
- Bestudeer het werk van de Ahfad University for Women, met name haar innovatieve gebruik van technologie ter compensatie van het conflict, als didactische voorbeelden.

Besluiten van het College van Bestuur

ISRAËL

Op basis van advies van de Adviescommissie Mensenrechten en na overleg met de decanen heeft het College van Bestuur de volgende besluiten genomen.

Hebrew University of Jerusalem

Het College van Bestuur volgt het advies van de commissie op en besluit het volgende:

1. Schort het huidige institutionele strategische partnerschap met HUJI op en begin geen nieuwe partnerschappen totdat aan bepaalde voorwaarden is voldaan.
2. Beëindig de UM (FPN) studentenuitwisselingsovereenkomst met de Hebrew University of Jerusalem (HUJI).
3. Het herstarten van deze studentenuitwisseling of het aangaan van een nieuw institutioneel strategisch partnerschap kan worden overwogen wanneer aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - Beëindiging van de samenwerking in het Havatzalot-programma zo lang er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat IDF bijdraagt aan internationale misdrijven of ernstige mensenrechtenschendingen.*
 - Beëindiging van de samenwerking in het Talpiot-programma zo lang er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat IDF bijdraagt aan internationale misdrijven of ernstige mensenrechtenschendingen.
 - Er heeft een nieuwe HRDD-herbeoordeling van HUJI plaatsgevonden door de Adviescommissie Mensenrechten, gevolgd door een positief besluit van het College van Bestuur om het partnerschap met HUJI te herstarten.

* Hoewel het recente staakt-het-vuren hoop biedt voor de toekomst, is het nog te vroeg om te concluderen of dit een structurele verandering in juist de rol van het Israëlische leger met zich mee brengt.

Deze beslissing is gebaseerd op twee gronden:

1. De zeer nauwe samenwerking van HUJI met IDF in het Havatzalot-programma waarbinnen militairen worden opgeleid voor werk binnen de militaire inlichtingendiensten. De studenten zijn tegelijk soldaat in de IDF en nemen bewapend en in uniform deel aan het onderwijs; het opleidingsaanbod van HUJI binnen dit programma is deel van een breder curriculum waarbinnen onder meer ook gevechtstraining en training in militair leiderschap plaatsvinden;
2. De nauwe samenwerking van HUJI met IDF binnen het Talpiot-programma gericht op opleiding van studenten in militaire technologie. Het programma wordt geleid door het Israëlische Ministerie van Defensie.

Het is aannemelijk dat HUJI door haar rol in beide programma's bijdraagt aan internationale misdrijven en ernstige mensenrechtenschendingen door de Israëlische overheid zoals die in het *HRDD Phase 1 Country Assessment Report Israel/Palestine* van de commissie zijn benoemd.

Gelet op de aard en intensiteit van deze samenwerking – het opleiden van aanzienlijke aantallen militaire officieren voor leidinggevende rollen op terreinen die cruciaal zijn voor de oorlogsvoering zoals het vergaren van inlichtingen en militaire technologie – is dit een directe en specifieke betrokkenheid. Omdat deze betrokkenheid zo direct en specifiek is, rechtvaardigt dit de opschorting van deze samenwerking met HUJI ongeacht het soort samenwerking binnen het institutioneel strategisch partnerschap.

Concreet betekent het besluit dat het College van Bestuur vandaag heeft genomen, dat ons institutioneel strategisch partnerschap met de Hebrew University of Jerusalem wordt opgeschort en het uitwisselingsprogramma wordt beëindigd.

SOEDAN

Ahfad University for Women

Het College van Bestuur besluit het advies van de commissie op te volgen en:

1. De samenwerking met Ahfad University for Women voort te zetten, aangezien deze universiteit zich in zeer moeilijke omstandigheden inzet voor de verdediging van de mensenrechten.
2. De decaan van FHML te vragen om:
 - a. Na te gaan op welke manieren onze samenwerking met Ahfad University for Women (AUW) kan worden versterkt om deze partner te ondersteunen bij het veiligstellen van kennis of academici;
 - b. Te bekijken wat we kunnen leren van het innovatieve gebruik van didactische technologieën door AUW; en
 - c. Mogelijkheden te bespreken met de *University President* van Ahfad University.